

Sygn. akt IV U 1323/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Kurowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Alina Dziarkowska

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2017 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy K. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne

na skutek odwołania K. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 6 lipca 2016 r. nr (...)Decyzja nr (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i umarza należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenia społeczne za okres styczeń 2007 – luty 2009 w łącznej kwocie 18.038,40 zł, w tym z tytułu składek 9.978, 62 zł i odsetek – 8.059,78 zł,

- na ubezpieczenie zdrowotne za okres sierpień 2007 – luty 2009 w łącznej kwocie 6.822,20 zł, w tym z tytułu składek – 3.857,20 zł i odsetek – 2965,00 zł,

- na Fundusz Pracy za okres styczeń 2007 – luty 2009 w łącznej kwocie 1912,76 zł, w tym z tytułu składek 1.060,33 zł i odsetek – 852,43 zł.

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz K. P. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/-/ SSO B. Kurowska

Sygn. akt: IV U 1323/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 6.07.2016 roku, nr: (...), na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 3 ustawy z 13.10.1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 1 ust. 13 pkt. 2 ustawy z 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność odmówił K. P. umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za wskazane w decyzji okresy i kwoty.

Z uzasadnienia decyzji wynikało, że organ rentowy w dniu 13.03.2015 roku wydał decyzję nr: (...) o warunkach umorzenia należności z tytułu składek, która uprawomocniła się z dniem 17.04.2015 roku. Jak wynikało z tej decyzji w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji ubezpieczony winien był uregulować należności niepodlegające umorzeniu, jednak tego nie zrobił, ponieważ dopiero w dniu 29.04.2016 roku, po wyznaczonym terminie zapłaty, opłacił w Urzędzie Skarbowym w K. koszty egzekucyjne niepodlegające umorzeniu z mocy ustawy z 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Organ ten wskazał, że nie zostały spełnione warunki określone w decyzji warunkowej, przez co należności wskazane w sentencji decyzji nie kwalifikują się do ich umorzenia, a wobec tego Zakład odmówił umorzenia zaległości z tytułu nieopłaconych składek.

W odwołaniu od tej decyzji K. P. wniósł o jej zmianę, wskazując na brak należytego i wyczerpującego poinformowania ubezpieczonego o okolicznościach faktycznych mających wpływ na jego prawo do umorzenia wskazanych należności. Podniósł, że starał się uiszczyć wymagane należności w celu wydania pozytywnej decyzji w sprawie abolicji. Starał się ustalić jaka kwota podlega uregulowaniu, zapłacił także dodatkowe odsetki przypadające na dzień 15.04.2016 roku, poza tym w siedzibie organu rentowego zapewniono ubezpieczonego, że dokonanie zapłaty wskazanej w treści wezwania spowoduje unormowanie obowiązku. Dopiero kilkanaście dni później ubezpieczony w Urzędzie Skarbowym dowiedział się, że przed Naczelnikiem Urzędu Skarbowego widnieją nieuregulowane koszty egzekucyjne z tytułu nieuiszczonych składek ubezpieczeniowych. Po otrzymaniu tej informacji ubezpieczony niezwłocznie dokonał ich spłaty.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał argumentację zawartą w uzasadnieniu decyzji i wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu podkreślił, że koszty egzekucyjne od należności niepodlegających umorzeniu zostały opłacone przez skarżącego dopiero w dniu 29.04.2016 roku, a więc po upływie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje.

W dniu 14.01.2015 roku ubezpieczony K. P. zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z wnioskiem o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie ustawy abolicyjnej z 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. 2012, poz. 1551). Ubezpieczony wskazał, że wnosi o umorzenie całości zadłużenia za okres objęty ustawą.

(okoliczności bezsporne, vide wniosek – k. 1 plik I akt ZUS)

Kolejnymi pismami z 25.02.2015 roku i 8.06.2016 roku organ poinformował wnioskodawcę, że jako stronie przysługuje mu prawo czynnego udziału w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji możliwość wypowiedzenia się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłaszania żądań. Nadto organ poinformował skarżącego, że osobą prowadzącą sprawę jest I. K., a informacje można zyskać pod wskazanym numerem telefonu.

(dowód: pisma ZUS z dn. 25.02.2015 r. i 8.06.2016 r. – k. 7 i 25 akt ZUS)

W dniu 13.03.2015 roku organ rentowy wydał decyzję nr: (...), w której w pkt. I określił, że według stanu na dzień 14.01.2015 roku umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

a) na ubezpieczenia społeczne - za okres 01/2007 – 02/2009 w łącznej kwocie: 18.038,40 zł, w tym z tytułu:

składek – 9.978,62 zł;

odsetek – 8.059,78 zł;

b) na ubezpieczenie zdrowotne - za okres 08/2007 – 02/2009 w łącznej kwocie: 6.822,20 zł, w tym z tytułu:

składek – 3.857,20 zł;

odsetek – 2.965,00 zł;

c) na Fundusz Pracy - za okres 01/2007 – 02/2009 w łącznej kwocie: 1.912,76 zł, w tym z tytułu:

składek – 1.060,33 zł;

odsetek – 852,43 zł.

W pkt. II decyzji stwierdzono, że warunkiem umorzenia wskazanych należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Należności z tytułu składek za okres od 1.01.1999 roku nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z 13.10.1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2013, 1442 oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Rady Ministrów z 18.04.2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 78, poz. 465 ze zm.).

W uzasadnieniu tej decyzji oprócz opisu stanu faktycznego i przytoczenia treści przepisów ustawy z 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność organ rentowy wskazał jedynie, że w trakcie postępowania ustalono, że na dzień złożenia wniosku na koncie wnioskodawcy figurują należności z tytułu składek zarówno podlegające umorzeniu jak i należności niepodlegające umorzeniu na podstawie powyższej ustawy. Dodatkowo wskazano, że warunkiem umorzenia należności wymienionych w tej decyzji jest nieposiadanie zaległości z tytułu niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 1.01.1999 roku oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez organy egzekucyjne, tj. dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W decyzji ani jej uzasadnieniu nie wskazano należności składkowych niepodlegających umorzeniu.

Decyzja ta została doręczona odwołującemu w dniu 16.03.2015 roku, a uprawomocniła się w dniu 17.04.2015 roku.

(dowód: decyzja z dnia 13.03.2015 r. – k. 12-13 plik I akt ZUS)

Pismami z 22.04.2015 roku skierowanymi do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie i naczelnika Urzędu Skarbowego w K. organ rentowy poinformował, że odwołujący złożył wniosek o umorzenie należności na podstawie ustawy abolicyjnej z 9.11.2012 roku. W związku z powyższym Zakład Ubezpieczeń Społecznych prosił o podanie informacji o stanie zaległości z tytułu kosztów egzekucyjnych niepodlegających umorzeniu. W załączeniu przekazał informacje umożliwiające wyliczenie tych kosztów, które winny być opłacone przez skarżącego do 17.04.2016 roku. Wnioskodawca otrzymał do wiadomości kopie wskazanych pism. Organy te nie udzieliły na nie odpowiedzi. Dopiero naczelnik Urzędu Skarbowego w K. pismem z 7.06.2016 roku, po ponownym wezwaniu do udzielenia wskazanych informacji, poinformował organ rentowy, że wnioskodawca nie posiada zaległości z tytułu kosztów egzekucyjnych niepodlegających umorzeniu na podstawie ustawy abolicyjnej, bowiem koszty te w postaci kosztów egzekucyjnych opłacił w dniu 29.04.2016 roku.

(dowód: pisma k. 16-23 plik I akt ZUS)

Wnioskodawca nie był informowany przez organ rentowy, komornika czy poborcę skarbowego o wysokości kosztów postępowania egzekucyjnego.

Wnioskodawca wielokrotnie kontaktował się, w tym telefonicznie, z pracownikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawie umorzenia jego należności na podstawie ustawy abolicyjnej. Był to kontakt przed opłaceniem składek, które powinien płatnik opłacić zanim dojdzie do abolicji. Oczekiwał informacji o kwocie jaką należy zapłacić przed skorzystaniem z możliwości abolicji za okres po lutym 2009 roku. Została mu wówczas podana całość zaległości jaka figurowała na jego koncie z informacją, że jeżeli ma jakiegokolwiek dodatkowe koszty, to powinien zgłosić się do komornika albo urzędu skarbowego. Pismem z 27.03.2017 roku naczelnik Urzędu Skarbowego w K. jako organ egzekucyjny poinformował, że poborca skarbowy Z. W. (1) w dniu 19.04.2016 roku dokonał czynności egzekucyjnej tj. pobrania pieniędzy od wnioskodawcy, a w dniu 20.04.2016 roku kwotę wskazanych kosztów egzekucyjnych wpłacił na rachunek Urzędu Skarbowego w K..

(dowód: akta egzekucyjne k.31, zeznania J. C. e-protokół z 28.02.2017 roku i Z. W. e-protokół z 30.05.2017 roku i 12 września 2017r.; pismo k. 65 akt sprawy; dowody wpłat k. 71-75 akt sprawy; rozliczenie uzyskanych kwot k. 76-84 akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Biorąc pod uwagę tak ustalony stan faktyczny, Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie - art. 477⁹ kpc, art. 477¹⁴ kpc (postanowienie Sądu Najwyższego z 22.02.2012 roku, II UK 275/11). Tylko w zakresie, który obejmuje decyzja podlega ona kontroli sądu, zarówno pod względem formalnym, jak też z uwagi na jej merytoryczną zasadność. Zatem rozpoznając odwołanie ubezpieczonego, Sąd zobligowany był skontrolować czy w stanie prawnym i faktycznym istniejącym na dzień wydania zaskarżonej decyzji odmawiającej umorzenia zaległych składek, decyzja wydana została w sposób prawidłowy i zgodny z prawem.

W niniejszej sprawie zaskarżona decyzja wydana została w efekcie pierwotnego wniosku ubezpieczonego o tzw. abolicję na podstawie ustawy z 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 tej ustawy na wniosek osoby podlegającej w okresie od 1.01.1999 roku do 28.02.2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z 13.10.1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych - która przed 1.09.2012 roku zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8, innej, niż wymieniona w pkt. 1 umarza się nieopłacone składki na to ubezpieczenie za okres od 1.01.1999 roku do 28.02.2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału ZUS, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Zgodnie z ust. 6 umorzenie należności, o których mowa w ust. 1 skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału ZUS, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W myśl ust. 8 Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych, z kolei zgodnie z ust. 10 tego przepisu warunkiem umorzenia należności jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu należności

zaległości z tytułu składek niepodlegających umorzeniu oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych.

Natomiast zgodnie z ust. 11 tego przepisu niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8. W przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu. (ust. 12). Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o:

1. umorzeniu należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - po spełnieniu warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12, lub
2. odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12. (ust. 13)

Wreszcie zgodnie z ust. 16 artykułu 1 ww. ustawy od decyzji, o których, mowa w ust. 8 i 13, przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i na zasadach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

Reasumując cytowana ustawa przewiduje swoistą dwustopniowość w rozpoznawaniu wniosku ubezpieczonego o tzw. abolicję – reguluje bowiem dwa postępowania prowadzone przez ZUS, z których każde kończy się wydaniem merytorycznej decyzji. Najpierw Zakład Ubezpieczeń Społecznych winien prowadzić postępowanie w sprawie określenia warunków umorzenia należności, a następnie, po uprawomocnieniu się pierwszej decyzji (warunkowej) - postępowanie w sprawie umorzenia należności. Warunkiem umorzenia jest spełnienie przez ubezpieczonego warunków określonych w decyzji warunkowej - spłaty w terminie ustalonym w decyzji kwoty należności niepodlegających umorzeniu, która to kwota również winna zostać skonkretyzowana w tej decyzji. W braku spełnienia tych warunków Zakład Ubezpieczeń Społecznych musi wydać decyzję odmawiającą umorzenia. Jak zatem widać, aby w ogóle możliwe było wydanie decyzji w przedmiocie umorzenia lub odmowy umorzenia zaległości z tytułu składek, najpierw winna zostać wydana decyzja warunkowa, określająca warunki umorzenia oraz ustalająca kwoty zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy łącznie z odsetkami, które abolicji nie podlegają.

W niniejszej sprawie decyzja warunkowa wydana w dniu 13.03.2015 roku w pkt. I zawierała wyszczególnienie należności, które - po spełnieniu warunku opisanego w pkt. II decyzji - podlegają umorzeniu. Jednak w pkt. II wskazano ogólnikowo, że warunkiem umorzenia jest spłata należności niepodlegających umorzeniu – w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, bez wskazania, wprost jaka to jest kwota i z jakiego tytułu. Podkreślenia wymaga fakt, że określając warunki umorzenia organ rentowy nie wskazał nawet ogólnie, że oprócz należności składkowych niepodlegających umorzeniu ubezpieczony winien uregulować jakiekolwiek inne należności, a zwłaszcza koszty egzekucyjne. Uzasadnienie decyzji nie zawierało także wskazania konkretnych kwot odzwierciedlających sumę zadłużenia z tytułu składek na poszczególne fundusze i nie informowało w ogóle ubezpieczonego o kosztach egzekucyjnych, które powinien zapłacić, poprzestając na stwierdzeniu, że pozostają na jego koncie należności z tytułu składek niepodlegające umorzeniu (a naliczone przez organy egzekucyjne tj. dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdził, że odwołujący kontaktował się z pracownikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawie umorzenia jego należności na podstawie ustawy abolicyjnej. Oczekiwał informacji o kwocie jaką należy zapłacić przed skorzystaniem z możliwości abolicji za okres po lutym 2009 roku. Została mu wówczas podana całość zaległości jaka figurowała na jego koncie z informacją, że jeżeli ma jakiekolwiek dodatkowe koszty, to powinien zgłosić się do komornika albo urzędu skarbowego. Organ rentowy ani komornik czy naczelnik urzędu skarbowego nie informowali jednak ubezpieczonego o wysokości kosztów postępowania egzekucyjnego. Jak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego ubezpieczony kontaktował się z pracownikami organu rentowego, gdzie obliczono jego należne do zapłaty kwoty zaległości. Żaden z pracowników organu, w tym pracownica prowadząca jego konto w ZUS, ani komornik, nie poinformował ubezpieczonego o kosztach egzekucyjnych poniesionych w

postępowaniu egzekucyjnym, mimo, że - zdaniem Sądu - było to ich obowiązkiem. Poinformowano skarżącego jedynie o konieczności skontaktowania się z komornikiem czy urzędem skarbowym. Naczelnik Urzędu Skarbowego w K. dopiero pismem z 7.06.2016 roku skierowanym do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wskutek kolejnej prośby tego organu poinformował, że wnioskodawca nie posiada zaległości z tytułu kosztów egzekucyjnych niepodlegających umorzeniu na podstawie ustawy abolicyjnej, bowiem koszty te w postaci kosztów egzekucyjnych opłacił w dniu 29.04.2016 roku. – choć faktycznie koszty te opłacił w dniu 19 kwietnia 2016r.

Sąd zważył także, że organ zaniechał informowania wnioskodawcy o czynnościach mających umożliwić komornikowi wyliczenie kosztów egzekucyjnych, a które winne były być opłacone przez skarżącego w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji warunkowej (data uprawomocnienia to 17.04.2016 roku). Wnioskodawca nie miał zatem świadomości, czy komornik odpowiedział na pisma Zakładu, czy określił ich wysokość oraz kiedy miało to miejsce. Sąd miał też na uwadze fakt, że wnioskodawca pozostawał w stałym kontakcie z pracownikiem organu rentowego – p. J. C. – z uwagi na posiadane zadłużenie z tytułu składek – jednakże żadna ze wskazanych osób, wiedząc o zadłużeniu wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nie wskazała mu kwot kosztów egzekucyjnych, które jest obowiązany uiścić chcąc skorzystać z dobrodziejstwa ustawy o tzw. abolicji.

Powyższej oceny nie może zmienić podnoszona przez skarżącego okoliczność, że uiścił koszty egzekucyjne za pośrednictwem poborcy skarbowego Z. W. (1) w dniu 18.04.2016 roku, a na pokwitowaniu błędnie wskazano datę: 19.04.2016r. W tym zakresie Sąd nie dał wiary twierdzeniom odwołującego, albowiem przeczą tej okoliczności zarówno zeznania świadka Z. W. (1), jak i dowód z dokumentu w postaci pokwitowania wystawionego przez poborcę skarbowego a sygnowanego datą 19 kwietnia 2016r. Sąd uznał za wiarygodny dowód w sprawie zeznania świadka Z. W., ponieważ są one spójne z wystawionym pokwitowaniem. Jak wyżej podniesiono koszty egzekucyjne winny były być opłacone przed upływem 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia.

Niezależnie od powyższej okoliczności należy stwierdzić, że decyzja ZUS z 13.03.2015 roku nie odpowiadała wymogom określonym przez ustawę abolicyjną zawartych w art. 1 ustęp 8 tej ustawy tj. nie zawierała koniecznego elementu, jakim jest ustalenie kwoty zaległości z tytułu składek niepodlegających umorzeniu oraz nie wskazywała w jakiej kwocie wnioskodawca winien uiścić niepodlegające umorzeniu koszty egzekucyjne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 10.12.2014 roku, III AUa 671/14). Odnosząc się bowiem do elementów decyzji o warunkach umorzenia należności składkowych w orzecznictwie przyjmuje się, że użycie w art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą - zwrotu „ustala także” jasno wskazuje, że przewidziana w tym przepisie decyzja powinna zawierać dwa elementy składowe, po pierwsze - określenie warunków umorzenia ustanowionych w ust. 10-12 oraz po drugie - ustalenie kwot należności podlegających umorzeniu. Warunkiem umorzenia należności składkowych (w kwotach ustalonych w decyzji określającej warunki umorzenia) jest nieposiadanie, na dzień wydania decyzji o umorzeniu (przewidzianej w art. 1 ust. 13 pkt 1), składek niepodlegających umorzeniu oraz pozostałych należności powstałych w konsekwencji ich nieopłacenia. Skoro przesłankę spełnienia tego warunku stanowi spłata niepodlegających umorzeniu należności określonych w art. 1 ust. 10, w trybie przewidzianym w art. 1 ust. 11 i 12, a konsekwencją jego niespełnienia jest wydanie decyzji o odmowie umorzenia należności (art. 1 ust. 13 pkt 2), to organ rentowy w decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy powinien warunek ten określić (skonkretyzować) przez wskazanie również kwot należności niepodlegających umorzeniu, przypadających do spłaty na datę złożenia wniosku (postanowienie Sądu Najwyższego z 11.10.2016 roku, I UZ 18/16). Podkreśla się także, że skuteczne obwarowanie czegoś warunkiem wymaga określenia tego warunku na tyle konkretnie aby spełnienie tego warunku było możliwe. W przypadku warunku jakim jest spłata należności koniecznym wydaje się - jeżeli w decyzji nie wskazano kwot do uiszczenia - przynajmniej raz wskazanie kwot tych należności przed upływem 12-miesięcznego terminu od uprawomocnienia się decyzji warunkowej, aby ubezpieczony miał realną możliwość spełnienia takiego warunku. Prawdą jest, że przepisy prawa ubezpieczeń należy wkladać w sposób ścisły, ale z tego faktu należy wyprowadzić wniosek, iż organ rentowy je stosujący powinien również ściśle określać obowiązki ubezpieczanego, jeżeli określa je w jakiegokolwiek decyzji, zwłaszcza warunkowej. Trzeba też patrząc systemowo zauważyć, iż ubezpieczeni są traktowani przez ustawodawcę w sposób szczególny i uprzywilejowany o czym świadczy szereg przywilejów procesowych ukrytych w postępowaniu odrębnym w sprawach

z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (art. 459 kpc). Fakt ten również i na gruncie prawa materialnego musi mieć znaczenie, co powinno oznaczać, iż przywołana na gruncie ustawy konstrukcja warunku nie powinna być bardziej restrykcyjna, jeżeli ustawodawca z jakichś względów wyraźnie tego nie postanowi - niż konstrukcja warunku w stosunkach cywilnoprawnych. W tych drugich jak wiadomo w świetle art. 94 kc warunek niemożliwy, jak również warunek przeciwny ustawie lub zasadom współżycia społecznego pociąga za sobą nieważność czynności prawnej, gdy jest zawieszający; uważa się za niezastrzeżony, gdy jest rozwiązujący. Uprawniony jest zatem tym bardziej wniosek, iż organ rentowy wydając w stosunku do ubezpieczonego decyzję warunkową, uzależniającą umorzenie zobowiązań publicznoprawnych od spłaty należności niepodlegających umorzeniu, powinien należności te na tyle sprecyzować w decyzji lub w okresie późniejszym, aby warunek zawarty w decyzji był możliwy do spełnienia. Minimum w tym zakresie powinno być co najmniej jednorazowe wezwanie ubezpieczonego do spłaty tych należności w okresie poprzedzającym upływ terminu wynikającego z decyzji warunkowej - jeżeli w decyzji warunkowej należności tej kwotowo nie wskazano (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 17.05.2017 roku, III AUa 1130/16).

W realiach rozpoznawanej sprawy podkreślenia wymaga, że postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony podjął działania, które miały umożliwić mu wykonanie decyzji organu rentowego, sformułowanej jednak w taki sposób, który nie pozwalał mu wykonać jej prawidłowo. W organie rentowym wskazano odwołującemu tylko kwoty należności składkowych, które winien zapłacić, zapewniając go, że są to właśnie te kwoty, które wskazane zostały ogólnikowo w pkt. II decyzji warunkowej, jako należności niepodlegające umorzeniu. W sprawie ma znaczenie okoliczność, że podane przez pracownika ZUS kwoty nie wskazywały kosztów postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez urząd skarbowy, do którego skarżący został odesłany. Tymczasem to rzeczą organu rentowego było ustalanie w sposób prawidłowy kwoty zaległości i należnych kosztów oraz skonkretyzowanie w decyzji warunkowej obowiązku zapłaty wszystkich należności w sposób zrozumiały dla ubezpieczonego. Obowiązek taki wprost wynikał z przepisów ustawy i winien być przez organ rentowy respektowany.

Sąd rozpoznając odwołanie ubezpieczonego zobowiązany był wszechstronnie zbadać trafność zaskarżonej decyzji. Postępowanie dowodowe w zakresie zarzutów postawionych przez odwołującego uzasadnia wniosek, że zaskarżona decyzja jest wadliwa w całości. Niezasadne było ustalenie, że ubezpieczony nie spełnił w terminie warunku wskazanego w przepisie art. 1 ust. 13 pkt. 2 ustawy, skoro warunku tego nie skonkretyzowano w decyzji z dnia 13.03.2015 roku, a ponadto w toku postępowania przed organem rentowym nie poinformowano ubezpieczonego o konieczności uiszczenia konkretnej kwoty kosztów egzekucyjnych niepodlegających umorzeniu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w wyroku.

/-/ SSO Beata Kurowska